

Sygn. akt I ACa 1129/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący : SSA Wincenty Ślawski (spr .)

Sędziowie : SA (...)

del . SO Marta Witoszyńska

Protokolant: st. sekr. sąd. Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **M. P.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 kwietnia 2016 r. sygn. akt I C 1068/15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1129/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa M. P. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w Ł. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w punkcie 1 oddalił powództwo, w punkcie 2 zasądził od M. P. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w Ł. kwotę 7217 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Istotne elementy stanu faktycznego ustalone przez Sąd Okręgowy przedstawiają się następująco.

Sąd I instancji stwierdził, że w dniu 30 października 2014 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział XII Gospodarczy ds. Upadłościowych i Naprawczych w sprawie o sygn. akt XII GU 49/14 wydał postanowienie w przedmiocie ogłoszenia upadłości M. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo (...) w C., z możliwością zawarcia układu. W punkcie 4 przedmiotowego postanowienia ustanowiono zarząd własny upadłego co do całości majątku. Sąd Okręgowy wskazał, że w dniu 29 grudnia 2014r. na konto pozwanego wpłynęła kwota 2 455 080 zł tytułem uregulowania płatności firmy (...), zgodnie z cesją wierzytelności. Umowa cesji wierzytelności została zawarta w dniu 28 lutego 2013 roku dotyczyła ona przysługujących powodowi względem Gminy M. P. wierzytelności z tytułu wykonania kontraktu nr CRU 142/2012. Cesja zabezpieczała umowę pożyczki zawartej pomiędzy stronami w dniu 28 lutego 2013 r.

Sąd I instancji wskazał, że Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie z powództwa (...) S.A. o sygn. akt I Nc 1555/14 przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. oraz przeciwko poręczycielowi osobistemu – powodowi M. P. wydał w dniu 20 stycznia 2015 roku nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla. Od powyższego nakazu zapłaty w dniu 16 lutego 2015 roku powód M. P. wniósł zarzuty. W uzasadnieniu podniósł m.in. zarzut wygaśnięcia zobowiązania w całości wobec otrzymania przez pozwaną Spółkę kwoty 2 455 080 zł pochodzącej od Urzędu Miasta P. w ramach cesji wierzytelności M. P.. W dniu 3 lipca 2015 roku M. P. wystosował pod adresem pozwanej Spółki oświadczenie dotyczące wskazania kolejności zaspokojenia długów zgodnie z art. 451 § 1 k.c., w którym wskazywał, że żadna ze stron nigdy nie przyjęła pokwitowania przelewu kwoty 2 455 808 zł na rachunek pozwanej Spółki. Wysłane potwierdzenie salda przez pozwaną Spółkę zawiera saldo prowizji jako wartość kwestionowaną co do wysokości i zasadności przez M. P. w ramach postępowania w sprawie o sygn. akt X GC 647/15. Powód w ww. oświadczeniu wskazał, że przekazana kwota 2 455 080 zł przez Miasto P. powinna być zaliczona na wierzytelności wynikające z nakazu zapłaty X GNc 509/14, I Nc 1555/14, I Nc 1639/14, postanowienia kończącego o zapłatę w sprawie o sygn. akt X GNc 509/14 oraz aneksu nr (...) z dnia 21 sierpnia 2014 roku na kwotę 75 000 zł (warunkowo).

Sąd Okręgowy stwierdził, że postanowieniem z dnia 2 października 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi odrzucił zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 20 stycznia 2015 roku wniesionego przez M. P. wobec ich nieopłacenia. Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 20 stycznia 2015 roku sygn. akt I Nc 1555/14 na rzecz (...) S.A. przeciwko (...) Sp. z o.o. i M. P. w całości. Sąd I instancji wskazał, że z powodem zarówno przed jak i po dokonaniu wpłaty kwoty 2 455 080 złotych w imieniu pozwanej spółki prowadzone były rozmowy telefoniczne i osobiste podczas których ustalane były spłaty zobowiązań powoda względem pozwanej spółki z tytułu innych zaległych zobowiązań. Pozwany wskazywał na możliwość polubownego załatwienia sprawy.

Sąd Okręgowy dokonując ustaleń faktycznych pominął dowód z załączonych do akt sprawy wydruków z e-protokołów rozprawy z dnia 12 stycznia 2016 roku przeprowadzonej przed Sądem Okręgowym w Łodzi Wydział X Gospodarczy o sygn. akt X GC 507/15. Sąd I instancji zaznaczył, że powód nie zgłaszał wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków S. K. ani B. B. na okoliczność prawidłowości rozliczeń pozwanej spółki, na których zeznania w tym przedmiocie złożone w ww. sprawie obecnie się powołuje, nie uczyniła tego także pozwana Spółka. Sąd Okręgowy uznał, że niniejszej sytuacji niedopuszczalne jest zastępowanie własnych i samodzielnych ustaleń sądu orzekającego, ustaleniami poczynionymi w innej sprawie pozostającej w związku faktycznym i jurydycznym.

Sąd I instancji przyjął, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Odwołał się do treści art. 316 § 1 k.p.c. Przy czym zaznaczył, że procedowanie w przedmiocie merytorycznej zasadności powództwa z art. 840 k.p.c. jest w pełni zasadne. Nie stoi temu na przeszkodzie okoliczność, że klauzula wykonalności została nadana nakazowi zapłaty z dnia 20 stycznia 2015 roku już po dniu wytoczenia powództwa z art. 840 k.p.c. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd Okręgowy uznał jako niezasadny zarzut strony pozwanej co do braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powoda M. P. do wystąpienia z niniejszym powództwem.

Sąd I instancji stwierdził, że kwestią wymagającą rozważenia jest wpływ ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu na niniejsze postępowanie. Sąd Okręgowy uznał, że z uwagi na fakt, że wniosek o ogłoszenie upadłości został wniesiony przed 1 stycznia 2016 roku zgodnie z art. 449 ustawy z dnia 15.05.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 978), stosuje się przepisy dotychczasowe. Sąd I instancji odwołał się do treści art. 138 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), zgodnie z którym, jeśli ustanowiono zarząd własny upadłego, co miało miejsce w sprawie, nadzorca sądowy wstępuje z mocy prawa do postępowań sądowych i administracyjnych dotyczących masy upadłości.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powyższy skutek dotyczy postępowań mających za przedmiot masę upadłości zaznaczając jednocześnie, że jego zdaniem masa upadłości, ze względu na cel jakemu służy (zaspokojenie wierzycieli) nie jest tożsama z pojęciem majątku w rozumieniu cywilistycznym, które to pojęcie obejmuje zarówno aktywa i pasywa. Masę upadłości stanowią wyłącznie aktywa upadłego, zatem nadzorca sądowy wstępuje z mocy prawa jedynie

do postępowań dotyczących aktywów upadłego. W konsekwencji przepis ten nie ma zastosowania do powództwa przeciwegzekucyjnego wytoczonego przez upadłego, któremu pozostawiono zarząd majątkiem.

Sąd I instancji przywołał treść art. 840 k.p.c. wskazując, że w niniejszej sprawie powód kwestionował obowiązek zapłaty stwierdzony prawomocnym nakazem zapłaty powołując się na spełnienie świadczenia. Sąd Okręgowy uznał, że powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem sądowym. Powództwo opozycyjne oparte na przesłance określonej w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. jest dopuszczalne, o ile nie zachodzą przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. Orzeczenie zatem wydane z naruszeniem przepisów prawa, może być jedynie zwalczane w ramach przysługującego od niego środka odwoławczego, zwyczajnego jak i nadzwyczajnego. Natomiast powód nie zdołał skutecznie zaskarżyć nakazu zapłaty z dnia 20 stycznia 2015 roku wskutek odrzucenia nieopłaconych zarzutów. Dlatego też w celu zastąpienia środka zaskarżenia powód wniósł niniejsze powództwo. Sąd I instancji uznał, że pierwsza podstawa powództwa przeciwegzekucyjnego określona w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. nie mogła odnieść żadnego skutku jako niedopuszczalna w toku procesu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo oparte na art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. byłoby zasadne gdyby powód wykazał, iż nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Ciężar udowodnienia tej okoliczności spoczywał bowiem na powodzie. W dniu 29 grudnia 2014 roku doszło do wpłaty na rzecz pozwanej Spółki kwoty 2 455 080 zł. Wpłata ta nastąpiła zatem przed powstaniem tytułu egzekucyjnego, a zarzut związany z wygaśnięciem zobowiązania powinien być podniesiony w zarzutach od nakazu zapłaty. Zdaniem Sądu I instancji w okolicznościach sprawy nie zaistniały przesłanki art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. uprawniające powoda do żądania do pozbawienia tytułu wykonalności, gdyż to przed powstaniem tytułu nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie mogło wygasnąć. Uwzględnienie powództwa nie byłoby możliwe zdaniem Sądu Okręgowego, także przy przyjęciu założenia, że gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, gdzie przez analogię należałoby przyjąć, że chodzi tu także o zdarzenia powstałe po wydaniu nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. Sąd I instancji uznał, że oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia (podstawa z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zarzut ten nie mógł być rozpoznany w sprawie, której wydano tytułu egzekucyjny. Sąd Okręgowy podniósł, że w orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że jeżeli merytoryczne orzeczenie jakim jest nakaz zapłaty stanowiący tytuł egzekucyjny, zapadło już po spełnieniu świadczenia przez dłużnika, to może on i powinien podnieść ten zarzut w odpowiednim środku zaskarżenia od tego orzeczenia (sprzeciw lub zarzuty). Zgodnie z art. 353² k.p.c. do nakazów zapłaty stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Sąd I instancji wskazał, że fakt spełnienia przez powoda świadczenia mógł zostać w drugiej fazie postępowania nakazowego zbadany, gdyż powinien on skutecznie wnieść od niego zarzuty, podnosząc zarzut spełnienia świadczenia. Zdaniem Sądu Okręgowego uznanie, że dłużnik w przedmiotowej sytuacji może zgłosić zarzut spełnienia świadczenia dopiero w powództwie przeciwegzekucyjnym na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. in fine stoi w sprzeczności z instytucjami procesu cywilnego to jest prawomocność orzeczenia sądowego, związanie sądu i stron takim orzeczeniem (art. 365 k.p.c.) oraz powagą rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.). Dlatego też Sąd I instancji uznał, że wobec niewykazania przez powoda przesłanek określonych w art. 840 k.p.c., powództwo podlegało oddaleniu w całości. W przedmiocie kosztów procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powoda.

Powyższy wyrok powód zaskarżył w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

- przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów;
- przepisów prawa materialnego – przepisu art. 451 kodeksu cywilnego, a także naruszenie przepisu art. 138 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Skarżący podniósł, że wprawdzie pozwany faktycznie otrzymał kwotę 2.445.080 zł w dniu 29 grudnia 2014 roku, lecz powód w dniu 7 lipca 2015 roku już po wydaniu nakazu zapłaty złożył oświadczenie woli w trybie art. 451 k.c. o zwolnieniu tej kwoty na poczet wskazanych przez siebie długów w tym i będącego przedmiotem postępowania. Dlatego wbrew pogładowi Sądu Okręgowego świadczenie wygasło i na tę okoliczność powód mógł skutecznie powołać się w powództwie przeciwegzekucyjnym, a mimo jej podniesienia przed Sądem pierwszej instancji, nie została ona uwzględniona dla potrzeb rozstrzygnięcia.

W konkluzji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i:

- uchylenie wadliwego wyroku lub zmianę,
- pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego o sygn. akt I Nc 1555/14 z dnia 20 stycznia 2015 wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, zobowiązujący solidarnie powodów w tym M. P. do zapłaty kwoty 72.264,53 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4.521,00 złotych tytułem zwrotu kosztów,
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 3000,00 złotych tytułem kosztów procesu
- względnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania I instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o: oddalenie apelacji powoda w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych, rozpoznanie sprawy pod nieobecność strony pozwanej oraz jej pełnomocnika.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda o tyle jest zasadna, że Sąd Okręgowy wychodząc z błędnego założenia jakoby in casu powód nie może powołać się na fakt spełnienia świadczenia a limine oddalił powództwo nie ustalając pełnej podstawy faktycznej dla potrzeb stanowczego rozstrzygnięcia stosunku spornego. Tym samym chociaż formalnie rozpoznał spór, to nie rozpoznał jego istoty w aspekcie przesłanek art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., a w konsekwencji zachodzi potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Niezależnie od tego Sąd Okręgowy uchybił przepisowi art. 138 prawa upadłościowego i naprawczego na co słusznie zwrócił uwagę apelujący. Powód wprawdzie jako upadły w postępowaniu układowym z powołanym zarządem własnym ma legitymację do wytoczenia powództwa in casu o charakterze zachowawczym i przysparzającym w relacji do masy upadłości, to jednak nadzorca sądowy ex lege ma uprawnienia interwenienta ubocznego.

Przedmiot sporu dotyczy nie tylko majątku, ale i aktywów upadłego, które zależnie od okoliczności mogłyby powiększać masę upadłości. Na skutek orzeczenia Sądu upadły byłby zobowiązany do powtórnego spełnienia świadczenia, które według jego twierdzeń już zostało spełnione. W przypadku zaś uwzględnienia powództwa masa upadłości mogłaby ulec powiększeniu.

Przepis art. 840 § 1 pkt 2 in fine k.p.c. pozwala dłużnikowi powołać się na zdarzenia prowadzące do skutku wygaśnięcia zobowiązania, które zaistniały po zamknięciu rozprawy, a także na zarzut spełnienia świadczenia, jeśli ten zarzut nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W sprawie o zapłatę w postępowaniu nakazowym powód mógł po raz pierwszy powołać się na zarzut spełnienia świadczenia w zarzutach od nakazu zapłaty.

Do jego rozpoznania na rozprawie nigdy nie doszło. Nie doszło do jej wyznaczenia, ani do jej zamknięcia. Przed doręczeniem nakazu zapłaty powód nie posiadał wiedzy o toczącym się postępowaniu. Roszczenie określone w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. ma zapobiegać niepożądanym w obrocie cywilnym sytuacjom wielokrotnej zapłaty tego samego długu. Poglądy Sądu Okręgowego mają uzasadnienie w sytuacji, gdyby zarzut spełnienia świadczenia powód podniósł w toku procesu i po merytorycznym jego rozpoznaniu okazałyby się on niezasadny. W sprawie o zapłatę zarzut ów w

ogóle nie był rozpoznany choć powód go podniósł w zarzutach od nakazu zapłaty, które jednak nie doprowadziły do jego rozpoznania, do wyznaczenia rozprawy i do jej zamknięcia przed sądem pierwszej instancji.

Powołany przepis nie uzależnia możliwości wytoczenia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności od przyczyn subiektywnych lub obiektywnych, które doprowadziły do nierozpoznania zarzutu spełnienia świadczenia. Oznacza, to że przyczyny te z prawnego punktu widzenia są obojętne Sąd Apelacyjny w tym względzie podziela w całości zapatrywania prawne Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z 21 lipca 2010 roku III CZP 47/190, Biuletyn SN nr 7/2010. Sąd Najwyższy dopuszcza skuteczność tego roszczenia także w sytuacji podniesienia zarzutu spełnienia świadczenia w toku postępowania o zapłatę, i jego nierozpoznania przez Sąd z jakiegokolwiek przyczyny.

W piśmiennictwie jako przykłady nierozpoznania owego zarzutu wskazuje się rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym, a sprzeciw od nakazu zapłaty (in casu zarzuty od nakazu zapłaty) został odrzucony. (tak Kodeks postępowania cywilnego pod redakcją Małgorzaty Manowskiej, wydanie 1, LexisNexis 2011, tom 2, str. 550).

Trzeba podkreślić i to, że przyjęta przez Sąd Okręgowy wykładnia powołanego przepisu pozbawiona byłaby sensu. Nie może wszak budzić wątpliwości, że co do zasady tytułem egzekucyjnym jest prawomocne orzeczenie Sądu. Skoro art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dozwala dłużnikowi powołać się na zdarzenia zaistniałe po zamknięciu rozprawy, a przed wydaniem orzeczenia, to wówczas rzeczą dłużnika byłoby podejmowanie obrony w postępowaniu instancyjnym z powołaniem się na nowe fakty i dowody, a nie w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego. Do odrzucenia zarzutów od nakazu zapłaty może dojść różnych przyczyn między innymi z powodu uchybienia terminu, nieusunięcia braków fiskalnych lub formalnych.

Mimo nierozpoznania podniesionego zarzutu spełnienia świadczenia dłużnik w takich sytuacjach zobowiązany byłby do powtórnej zapłaty.

Niezależnie od powyższego w tak ukształtowanej sytuacji procesowej nie mogło dojść do merytorycznego rozstrzygnięcia w postępowaniu apelacyjnym i z tej przyczyny wyjaśnienia wymaga czy istotnie sporne zobowiązanie wygasło, kiedy i w jakim zakresie.

Sąd Okręgowy w tym zakresie nie poczynił jakichkolwiek ustaleń i nie odniósł się do podniesionego przez powoda uprawnienia do wskazania długu, który podlegał zaspokojeniu po myśli art. 451 k.c.

Dostrzec wszak należy i to, że nieprawomocny nakaz zapłaty został wydany 20 stycznia 2015 roku. W orzecznictwie i piśmiennictwie przyjmuje się, że spełnienie świadczenia prowadzące do skutku wygaśnięcia zobowiązania jest czynnością prawną. Jest bowiem zdarzeniem cywilnoprawnym w postaci zachowania się w określony sposób, którego elementem jest oświadczenie woli prowadzące do skutku zaspokojenia wierzyciela i wygaśnięcia zobowiązania. Sam fakt fizycznej zapłaty zatem jeszcze taką czynnością nie jest o ile spełniający świadczenie nie wyraził swej woli w tym zakresie. Dłużnik dokonując zapłaty winien dać wyraz temu, że w ogóle spełnia świadczenie z łączącego strony stosunku prawnego, a w przypadku wielości długów może wskazać, który z długów chce zaspokoić.

O ile tego nie czyni, a nie przyjął jeszcze pokwitowania wierzyciela o zaliczeniu świadczenia na określony dług, dłużnik może dokonać wyboru, który dług chce zaspokoić.

Gdy prawo wyboru sposobu zaliczenia świadczenia spełnionego przez dłużnika nie wygasło, czynność prawna spełnienia świadczenia ze skutkiem wygaśnięcia zobowiązania nie zaistniała.

Ma ona w tym wypadku do czasu wygaśnięcia prawa wyboru charakter złożony. Dopiero gdy zaistnieją oba te elementy, może dojść do skutku wygaśnięcia zobowiązania.

Przy założeniu, że powód jak twierdzi – skorzystał z prawa wyboru w lipcu 2015 r. nie mógłby powołać się na to zdarzenie w zarzutach od nakazu zapłaty złożonych 16 lutego 2016 roku.

Nie może ująć uwadze także to, że wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego do spełnienia świadczenia w sposób przyjęty przez tenże Sąd nie mogło dojść 29 grudnia 2014 roku. Sam fakt wpływu określonych środków na konto pozwanego nie jest przy braku niezbędnych ustaleń i woli dłużnika tożsamy ze spełnieniem świadczenia ze skutkiem wygaśnięcia określonego zobowiązania. Wszak umowa cesji wierzytelności powoda w stosunku do Gminy M. P. (k. 127) dotyczyła li tylko zabezpieczenia spłaty pożyczki zawartej 28 lutego 2013 roku na kwotę 1.200.000 zł. Pozwany zatem był uprawniony do zaliczenia części spełnionego świadczenia w zakresie causa cavendi. W § 2 umowy strony zgodnie ustaliły, że po spłacie pożyczki umowa ulega rozwiązaniu, a kwoty przewyższające wartość spłaconej w całości pożyczki wraz z prowizją i odsetkami zostaną zwrócone zbywcy.

W konsekwencji przy braku innej umowy stron nie było podstaw do przyjęcia, że inne zobowiązania wygasły. Błędne jest zatem ustalenie Sądu Okręgowego jakoby już 29 grudnia 2014 roku miało dojść do spełnienia spornego zobowiązania i jego wygaśnięcia. Powód w oparciu o ten tylko fakt nie mógłby powołać się na rzeczony zarzut. Późniejsze jego zachowanie i składane oświadczenia woli mogły wykraczać poza ustalenia przyjęte w umowie cesji i doprowadzić do wygaśnięcia innych zobowiązań w tym i spornego.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Stosownie do zakresu inicjatywy dowodowej stron zachodzi potrzeba ustalenia czy pozwany i w jakim zakresie dopełnił obowiązków umownych z umowy cesji na zabezpieczenie, czy i kiedy powód wyraził wolę zapłaty ponad przedmiot umowy cesji wierzytelności, czy strony zawarły porozumienie co do sposobu zaliczenia nadwyżki środków przekraczającej przedmiot umowy cesji, podlegającej zwrotowi stosownie do § 2 ust. 2 umowy, a o ile takiego porozumienia nie zawarły czy pozwany wydał powodowi pokwitowanie co do sposobu zaliczenia nadwyżki ponad causa cavendi, czy powód skutecznie skorzystał z uprawnienia wyboru sposobu zaliczenia owej nadwyżki w lipcu 2015 roku, czy przed wysłaniem pisma z 3 lipca 2015 roku strony poczyniły stanowcze odmienne ustalenia w tym przedmiocie, jaka była rzeczywista wysokość długów powoda w chwili spełnienia świadczenia ze skutkiem wygaśnięcia zobowiązania i czy oraz w jakim zakresie zobowiązanie będące przedmiotem sporu w konsekwencji wygasło.